

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců Mgr. Michaely Bejčkové a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **E. S.**, zast. JUDr. Milanem Ostřížkem, advokátem se sídlem Sadová 553/8, Ostrava – Moravská Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5 – Smíchov, proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 12. 2010, č. j. x, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 24. 9. 2014, č. j. 43 Ad 21/2011-71,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Řízení u správního orgánu

[1] Rozhodnutím ze dne 4. 10. 2010 zamítla žalovaná žalobcovu žádost o starobní důchod podle § 58 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), protože žalobci k datu žádosti o přiznání starobního důchodu náležel plný invalidní důchod, který byl vyšší. Žalobce neprokázal, že odpracoval více než 15 let v pracovní kategorii I. AA, a že mu tedy nárok na starobní důchod vznikl v 55 letech. Pokud však žalobce prokáže práci v pracovní kategorii I. AA ve větším rozsahu, rozhodne žalovaná znovu.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí námitky; ty však žalovaná zamítla svým rozhodnutím ze dne 8. 12. 2010 a napadené rozhodnutí potvrdila. Žalobce podle osobního listu důchodového pojištění získal 1331 dní v zaměstnání zařazeném do pracovní kategorie I. AA. V řízení o námitkách sice předložil nové důkazní prostředky, ty však nemohou prokázat, že žalobce byl zařazen do preferovaných pracovních kategorií. Čestným prohlášením nejméně dvou svědků a žadatele o důchod lze prokázat pouze dobu zaměstnání (pojištění). Potvrdit zařazení zaměstnání do preferované pracovní kategorie by mohla

pouze zaměstnavatelská organizace (případně nástupnická organizace), která tak činí na evidenčních listech důchodového pojištění nebo na speciálním tiskopisu. Tyto listiny musí obsahovat přesný název profese, číslo, které odpovídá zařazení profese v příslušném resortním seznamu, a dobu, po kterou byla profese vykonávána, s uvedením přesného počtu dní odpracovaných v preferované pracovní kategorii. Takové listiny žalobce nepředložil.

II. Rozhodnutí krajského soudu

[3] Krajský soud v Ostravě zamítl žalobu proti rozhodnutí žalované. Z nalezených dokladů se dá usoudit, že žalobce mohl od roku 1957 do roku 1971 pracovat ve zvýhodněné kategorii I. AA; mzdové listy, které by tuto skutečnost mohly potvrdit, se však nezachovaly, případně ze zachovaných mzdových listů již nelze zjistit přesný počet směn v pracovní kategorii I. AA. Soud však nesouhlasí se žalovanou v tom, že žalobce získal jen 1331 dní v zaměstnání zařazeném do pracovní kategorie I. AA. Žalobce byl v období let 1957 – 1976 zařazen k výkonu činnosti v podzemí; celou tuto dobu ale nelze automaticky považovat za výkon činnosti v kategorii I. AA (je běžné, že pracovníci důlních organizací nemají vždy celou dobu vykazovanou jen v této kategorii, ale některé směny jsou zařazeny do jiných pracovních kategorií). Přesto podle osobního listu důchodového zabezpečení z roku 1977, jehož údaje podle soudu odpovídají realitě, byla žalobci v letech 1960 – 1975 vykazována činnost v I. kategorii. Jelikož žalobce pracoval jako dělník v dole, dovodil soud s ohledem na provedené důkazy, že žalobci je nutno v kategorii I. AA započíst 5056 dní, tj. 13 let a 311 dní. Na žalobce ovšem (ani po přepočtu provedeném soudem) nedopadá § 76a zákona o důchodovém pojištění, který vyžaduje alespoň 15 let zaměstnání v kategorii I. AA; žalovaná tedy právem zamítla jeho žádost.

III. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) v kasační stížnosti namítl, že rozhodnutí žalované je pro něj zcela nesrozumitelné, a tedy nepřezkoumatelné. Krajský soud proto pochybil (§ 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), pokud takové rozhodnutí nezrušil. Dále stěžovatel namítá nesprávné právní posouzení své věci (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.). Nelze mu přičítat k tíži hypotézy o odpracovaných či neodpracovaných letech v podzemí, protože v rozhodné době se nerozlišovaly pracovní kategorie I. A a I. AA. Stěžovatel navíc prokázal, že byl báňským záchranářem nasazovaným do záchranných akcí, což s sebou nese prioritu výkonu práce v podzemí. Stěžovatel proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek krajského soudu a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

[5] Žalovaná v kasačním řízení odkázala na odůvodnění svého rozhodnutí i na vyjádření k žalobě. Dále vyjádřila nesouhlas s počtem dnů odpracovaných v kategorii I. AA, k němuž dospěl krajský soud; ani v řízení před soudem nebylo podle ní prokázáno, že by stěžovatel v této kategorii odpracoval 5056 dní. Kasační stížnost je podle žalované nedůvodná; Nejvyšší správní soud by měl korigovat právní názor krajského soudu na počet odpracovaných dní a zamítnout kasační stížnost.

IV. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

pokračování

[6] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Na základě kasační stížnosti přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti.

[7] Rozhodnutí žalované není podle Nejvyššího správního soudu nesrozumitelné, a tedy ani nepřezkoumatelné. Žalovaná v něm popsala závěry napadeného rozhodnutí o zamítnutí žádosti, obsah stěžovatelových námitek i důkazních prostředků, které k námitkám předložil (fotokopie občanského průkazu s údajem o trvání pracovního poměru, potvrzení o absolvování kursu báňského záchranáře, čestné prohlášení svědků o tom, že pracoval v dole jako záchranář). Poté konstatovala počet dní odpracovaných v kategorii I. AA podle osobního listu důchodového pojištění ze dne 22. 9. 2010 a vysvětlila, proč předložené důkazní prostředky nejsou s to prokázat zařazení stěžovatelova zaměstnání do kategorie I. AA v rozsahu větším, než jaký je zachycen v osobním listu důchodového pojištění.

[8] Rozhodnutí žalované je zcela standardní co do formy a po obsahové stránce v něm Nejvyšší správní soud neshledává nic rozporného nebo nevyjasněného. Je zřejmé, že stěžovatel nesouhlasí s věcným výsledkem, k němuž žalovaná dospěla; to ale nemá nic společného s tím, zda je rozhodnutí přezkoumatelné. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí spočívá typicky v neurčitém či nejednoznačném výroku, nemožném výroku, rozporuplném odůvodnění či rozporu mezi výrokiem a odůvodněním. Nepřezkoumatelnost naopak není dána tím, že účastník řízení prohlásí, že pro něj osobně je rozhodnutí nesrozumitelné. V projednávané věci není ani jasné, v čem konkrétně by tvrzená nesrozumitelnost měla spočívat: stěžovatel to nijak neupřesnil a Nejvyššímu správnímu soudu není taková vada z rozhodnutí žalované patrná.

[9] V druhé námitce stěžovatel nesouhlasil s právním hodnocením, které provedl krajský soud. Jeho námitka je však velmi obecná a není z ní zřejmé, v čem konkrétně podle něj krajský soud pochybil. Tvrdí-li stěžovatel, že mu nelze přičítat k tíži hypotézy o odpracovaných či neodpracovaných letech v podzemí, protože v rozhodné době se nerozlišovaly pracovní kategorie I. A a I. AA, mívá se tato námitka s argumentací napadeného rozsudku. V něm krajský soud – právě s ohledem na to, že před rokem 1982 se důsledně neevidoval přesný charakter činností vykonávaných v rámci I. pracovní kategorie – hodnotil shromážděné důkazní prostředky ve stěžovatelův prospěch a na základě osobního listu důchodového zabezpečení ze dne 14. 12. 1977 uznal stěžovateli výrazně větší počet dní odpracovaných v pracovní kategorii I. AA než žalovaná.

[10] Ačkoli to takto krajský soud výslovně neformuloval, lze si snadno ověřit, že k hodnotě 5056 dní (tj. 13 let a 311 dní) dospěl součtem všech dní, které jsou v této listině vyznačeny jako odpracované v I. pracovní kategorii (bez bližšího rozlišení). Krajský soud tedy právě tak, jak si to stěžovatel přál, nerozlišoval mezi jednotlivými subkategoriemi I. pracovní kategorie; nedostatečnou vypovídací hodnotu údajů na osobním listě důchodového zabezpečení přičetl stěžovateli k dobru, nikoli k tíži.

[11] Stěžovatelova zmínka o tom, že byl báňským záchranářem nasazovaným na záchranné práce v podzemí, mu nemůže nijak prospět. Stěžovatel doložil, že absolvoval kurs báňského záchranáře; dále v řízení předložil dobové fotografie, které byly pořizovány při zásazích, a označil svědka, který si na stěžovatele jako báňského záchranáře pamatuje. Žádný z těchto důkazních prostředků však není způsobilý prokázat, kolik pracovních dní stěžovatel odpracoval jako báňský záchranář, resp. v jakém rozsahu tak působil. I z výpovědi svědka V. B., kterou stěžovatel nijak nezpochybnil, vyplynulo, že svědek a stěžovatel nastupovali spolu s dalšími jen tehdy, když bylo potřeba pomoci profesionálním záchranářům při mimořádné akci. Pro stěžovatele tedy nebyla činnost báňského záchranáře jeho hlavní pracovní činností; to je zřejmé i ze slovního označení jeho pracovního zařazení ve shromážděných listinách (údržbář; údržbář – zámečník v podzemí; hloubení jam; údržbář v dole; důlní zámečník).

[12] Z námitky nijak neplyne, že by stěžovatel vykonával činnost báňského záchranáře i mimo dobu evidovanou v I. pracovní kategorii (bez rozlišení subkategorií), kterou mu krajský soud uznal bezvýhradně. Ani při několika jednáních před krajským soudem nijak blíže neupřesnil dobu, po kterou pracoval jako záchranář, s ohledem na velký časový odstup a nedostatek dokladů. V tomto ohledu tedy nelze krajskému soudu nic vytknout.

[13] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti sice souhlasila s výrokem krajského soudu, ale zpochybňovala počet dní v kategorii I. AA, které soud stěžovateli uznal, a požadovala, aby Nejvyšší správní soud v tomto směru korigoval závěry krajského soudu, které jsou podle ní nepodložené. Pro takový postup ale Nejvyšší správní soud neshledal důvod.

[14] Je pravda, že argumentace krajského soudu, kterou je podložen jeho závěr, je velmi strohá. Krajský soud konstatoval provedené důkazy a uvedl, že je vyhodnotil jednotlivě i v jejich vzájemné souvislosti. Na základě toho dospěl k závěru, že pokud je stěžovateli v osobním listu důchodového zabezpečení ze dne 14. 12. 1977 vykazována doba I. pracovní kategorie, jedná se o činnost dělníka v dole, tedy o kategorii I. AA, a to v rozsahu 5056 dní (13 let a 311 dní).

[15] Z odůvodnění rozsudku krajského soudu tedy není úplně jasné – a v tom Nejvyšší správní soud dává žalované za pravdu –, proč má soud v kategorii I. AA za prokázáno právě 5056 dní (tedy proč považuje všechny doby, které byly vykazány v osobním listu důchodového zabezpečení ze dne 14. 12. 1977 jako doby obecnější I. kategorie, za doby kategorie I. AA). Soud pouze popsal, jaké důkazy provedl, co stálo v listinách a jak vypovídal svědek; naznačil také, že s ohledem na obsah listin je možné či pravděpodobné, že stěžovatel v dané době pracoval v kategorii I. AA, ale s ohledem na chybějící mzdové listy to nelze potvrdit. Poté soud – bez bližšího zdůvodnění, ke kterým důkazním prostředkům se přiklonil, jaké okolnosti považuje za rozhodné, a jaké naopak za nepodstatné – bez dalšího uzavřel, že všechny doby I. kategorie uznává stěžovateli jako doby kategorie I. AA.

[16] V této části trpí odůvodnění rozsudku krajského soudu nedostatkem důvodů, neboť z něj není patrné, jaké úvahy vedly soud k jeho závěru. V projednávané věci však tato vada nemůže vést ke zrušení rozsudku, protože neměla za následek nezákonné

pokračování

rozhodnutí o věci samé [jak to pro přezkum rozsudku krajského soudu mimo rozsah kasačních námitek požaduje § 109 odst. 4 ve spojení s § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[17] Soud je v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu vázán žalobními body a pouze v jejich mezích přezkoumává napadené rozhodnutí (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatel v této věci podal velmi stručnou žalobu, v níž uvedl pouze tolik, že z osobního listu důchodového zabezpečení je zřejmé, že odpracoval ve vybraných kategoriích I. A a I. AA dobu delší dvaceti let, a tedy splnil podmínku pro přepočet důchodu. Krajský soud navzdory tomu vyvinul značné úsilí, aby doplnil skutková zjištění správního orgánu. Soud vyšel stěžovateli vstříc v maximální míře a všechny doby uvedené v osobním listu důchodového zabezpečení v I. kategorii, jehož (a pouze jehož) se stěžovatel dovolával, posoudil jako doby v kategorii I. AA. Přesto to nestačilo k dosažení hranice 15 let, od níž by se teprve odvíjel stěžovatelův nárok na zvýšení důchodu, a proto byla žaloba zamítnuta. I pokud by tedy soud po hypotetickém zrušení rozsudku pro nepřezkoumatelnost a po opětovném „*zhodnocení všech důkazů jednotlivě a v jejich vzájemné souvislosti*“ nevzal za prokázané, že všechny vykázané doby v I. kategorii jsou zároveň dobami v kategorii I. AA, nemohlo by to vést k jinému výsledku než k zamítnutí žaloby – pouze lépe zdůvodněnému.

[18] Skutečnost, že žaloba byla zamítnuta, zároveň vylučuje, aby Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti stěžovatele (původně žalobce) přezkoumával závěry krajského soudu výlučně z popudu žalované tak, že by sám hodnotil veškeré listiny shromážděné krajským soudem a svědecké výslechy před ním provedené. Tento komplexní postup – tedy nové hodnocení všech důkazních prostředků – by příslušel zase jen krajskému soudu pro případ, že by Nejvyšší správní soud zrušil jeho rozsudek a věc mu vrátil spolu s pokyny, jak důkazní prostředky nově hodnotit. Rušení rozsudku zde ale, jak již řečeno, nepřipadá v úvahu.

[19] Obecněji lze poukázat na to, že rozsah kasačního přezkumu je určován jednak obsahem kasační stížnosti, jednak případnými vadami, k nimž Nejvyšší správní soud přihlíží z úřední povinnosti. Důvod pro zrušení není v této věci dán ani s ohledem na kasační námítky, ani tu není žádná vada ve smyslu § 109 odst. 4 s. ř. s. Rozsah přezkumu nemůže být dále rozšiřován nad rámec takto vymezený na základě výhrad toho z účastníků, jemuž je rozsudek krajského soudu ku prospěchu. Není-li přípustná kasační stížnost stěžovatele, který brojí pouze proti důvodům (a nikoli proti výroku) rozhodnutí krajského soudu, tím méně může Nejvyšší správní soud přezkoumávat napadené rozhodnutí na základě námitek, které rovněž napadají pouze důvody rozhodnutí, a navíc jsou obsaženy pouze ve vyjádření ke kasační stížnosti jiného účastníka.

[20] Pro žalovanou je závazný pouze výrok pravomocného rozsudku krajského soudu (§ 54 odst. 6 s. ř. s.), nikoli jeho důvody. Je-li takový výrok zamítavý, nenese s sebou žádný závazný právní názor, jímž by se žalovaná musela řídit (ani v konkrétní věci, v níž je již řízení logicky skončeno, ani v jiných věcech, neboť krajský soud zde hodnotil konkrétní důkazy v individuálním případě a nevyslovil žádné obecnější instrukce pro postup v podobných případech). Ani z praktických důvodů tedy není zapotřebí, aby Nejvyšší správní soud nahrazoval argumentaci krajského soudu v zamítavém rozsudku argumentací vlastní.

V. Závěr

[21] Nejvyšší správní soud proto neshledal kasační stížnost důvodnou a zamítl ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[22] O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s., podle nějž má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení, protože se svou kasační stížností neuspěl; úspěšné žalované pak v tomto soudním řízení nevznikly žádné náklady.

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2015

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu